

Міністерство охорони здоров'я України
Національний університет охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішення вченої ради

Протокол від 16.06 2021 р. № 6

Заступник голови вченої ради

Чл.-кор. НАМН України,

професор _____ Юрій ВДОВИЧЕНКО

Система менеджменту якості освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«ЄВРОПЕЙСЬКА СОЦІАЛЬНА І ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА»

Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітньо-професійна програма: «Публічне управління та адміністрування»

Курс – 1

Семестр – 2

Лекції – 6

Практичні заняття – 4

Самостійна робота – 80

Індивідуальне завдання (1)

Залік- 1

Усього (годин/кредитів ECTS) – 90/3

Київ-2021

Робочу програму навчальної дисципліни «Європейська соціальна і гуманітарна політика» розроблено на основі освітньо-професійної програми та робочого навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробили науково-педагогічні працівники кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

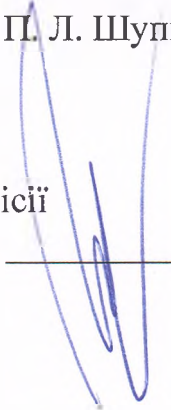
Відповідальна за розробку доктор наук з державного управління, професор Дубич К.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" – управління охороною здоров'я та публічного адміністрування протокол № 6 від 31.03.2021 р.

Завідувач кафедри професор Михальчук В. М.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Навчально-методичної комісії НУОЗ України імені П. Л. Шупика

протокол № 4 від 11.06 2021 р.

Голова навчально-методичної комісії
чл. кор. НАМН України професор

Вдовиченко Ю.П.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни	7
2. Зміст навчальної дисципліни.....	8
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	8
2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг	9
2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг.....	10
2.4. Самостійна (індивідуальна) робота слухача, її зміст та обсяг.....	11
2.5. Індивідуальна залікова робота	11
2.6. Орієнтовні теми самостійної домашньої роботи.....	12
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни.....	14
3.1. Методи навчання.....	14
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна).....	14
4. Рейтингова система оцінювання набутих знань та вмінь.....	16

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Демократія та належне врядування в ЄС» розроблена на основі Національної рамки кваліфікацій України, «Положення про підготовку магістрів у Національному університеті охорони здоров'я України освіти імені П. Л. Шупика», уведеного в дію наказом № 1271 від 12 березня 2021 р., освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня підготовки за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» та інших відповідних нормативних документів.

1. Пояснювальна записка

1.1. Заплановані результати.

Місце: навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що забезпечують базову підготовку фахівців з публічного управління та адміністрування і входить до циклу вибіркових дисциплін підготовки магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує в собі знання юридичних, філософських, політологічних, соціологічних, економічних, освітніх галузей.

Мета дисципліни: є введення магістрів (аспірантів) у коло питань, які стосуються формування системи знань щодо основних тенденцій і проблем європейської соціальної та гуманітарної політики; особливостей європейської соціальної інтеграції, захисту прав людини; формування навичок порівняльного аналізу та використання отриманих знань у практичній діяльності для удосконалення соціальної та гуманітарної політики в Україні.

Основними завданнями дисципліни є:

- оволодіння магістрами основними знаннями про основні напрями європейської соціальної і гуманітарної політики;
- засвоєння основних вимог до набуття позитивного європейського досвіду, демократичної поведінки та комунікативної взаємодії;
- формування навичок порівняльного аналізу та вивчення знань про спільну європейську спадщину та практичних умінь адаптуватись до життя і навчання в різних країнах Європи, бути мобільними, соціально здібними, здатними до комунікації і захисту своїх прав;
- використання отриманих знань у практичній діяльності, поширюючи серед інших громадян України знання про завдання, які повинні бути вирішені в країні в процесі європейської інтеграції.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню слухачами компетентностями:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Соціальні навички (soft skills)

здатність логічно і критично мислити,
здатність самостійно приймати рішення,
креативність.

Програмні результати навчання:

Для поглиблення нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти:

знати:

визначення основних понять, що стосуються європейської соціальної та гуманітарної інтеграції;

особливості європейської гуманітарної політики та європейських цінностей;

основні напрями європейської соціальної політики і соціального прогресу;

основні тенденції розвитку ринку праці, стратегії зайнятості, вирішення соціальних проблем в ЄС;

перспективи соціального прогресу в Європі, європейські стандарти якості життя;

пріоритети молодіжної політики в ЄС;

уміти:

застосовувати в практичній діяльності порівняльний аналіз соціальної та гуманітарної політики в Україні та ЄС;

використовувати знання соціальних стандартів в ЄС;

використовувати можливості участі в програмах академічної мобільності та європейських освітніх програмах;

застосовувати практику держав Європейського Союзу в забезпеченні гендерної рівності;

інформувати інших громадян України про європейську соціальну та гуманітарну інтеграцію;

досліджувати основні інструменти європейської соціальної і гуманітарної політики та представляти отримані результати досліджень.

1.2 Програма навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з наступних тем:

Тема 1. Інституційно-політична система ЄС. Особливості європейської соціальної та гуманітарної інтеграції.

Підстави європейської інтеграції. Еволюція ідеї європейської єдності. Етапи європейської інтеграції. Європейські угоди. Європейські інституції: Європейська Рада. Європейський Парламент. Рада ЄС. Європейська Комісія, децентралізовані агентства ЄС, Європейський Суд.

Права людини та їх захист. Особливості європейської соціальної та гуманітарної інтеграції. Європейські програми боротьби з бідністю.

Проблеми європейського вибору України: історико-геополітичний контекст. Інтеграція України до ЄС: основні етапи. Угода про асоціацію між Україною та ЄС.

Тема 2. Гуманітарний розвиток та гуманітарна політика в країнах ЄС.

Основні складові гуманітарної сфери. Європейські цінності як основа гуманітарного розвитку в ЄС.

Поняття гуманітарної політики, її сутність, Пріоритети та задачі. Владні установи, що опікуються гуманітарною політикою в ЄС.

Європейські гуманітарні програми та ініціативи.

Основні напрями та особливості здійснення гуманітарної політики в країнах ЄС.

Тема 3. Основні напрями європейської соціальної політики та соціального прогресу.

Інструменти європейської соціальної політики. Фінансові субсидії і метод відкритої координації. Розробка та оцінка соціальних аспектів.

Прогресивні соціальні стандарти в країнах ЄС.

Соціальний діалог в ЄС.

Соціальна відповідальність бізнесу. Інформування, консультації працівників, що працюють в транснаціональних компаніях.

Європейське соціальне партнерство. Роль соціального партнерства в соціально-політичній системі європейських країн. Порівняльний аналіз європейських моделей соціального партнерства: британська, німецьке соціальне ринкове господарство, дирижистська модель у Франції, моделі соціального партнерства в Австрії, Нідерландах, Італії, Швеції, Фінляндії. Основні напрями формування спільних партнерських структур в Європі. Рада європейських підприємств.

Тема 4. Соціальний захист в ЄС.

Демографічна ситуація і соціальна структура населення в ЄС.

Соціальне страхування та соціальна допомога, пенсійне та медичне страхування, страхування по тимчасовій непрацездатності.

Пенсійний захист: поточна ситуація і перспективи розвитку.

Основні форми державної підтримки бідних громадян.

Підтримка сімей з дітьми.

Європейська політика дій проти соціального виключення громадян. Сучасна європейська політика запобігання соціального виключення: головні засади та правові моменти. Роль «третього сектору» та організацій взаємодопомоги у подоланні соціального виключення. Політика обмеження практики соціального виключення та її рівні (діяльність регіональних, національних, міжнародних суспільних формувань та рухів).

Тема 5. Соціальна безпека й якість життя людини в ЄС.

Концепція людського розвитку. Якість життя людини, її основні критерії. Поняття прожиткового мінімуму, рівня малозабезпеченості та бідності. Групи ризику за критерієм бідності. Складові споживчого кошика. . Тенденції у змінах якості і рівня життя в ЄС.

Індекс людського розвитку. Загальна європейська політика щодо поліпшення умов життя і праці громадян. Основні напрямки євроінтеграції у сфері безпеки і охорони здоров'я. Моделі організації охорони здоров'я в країнах ЄС: соціальне страхування та державна охорона здоров'я. Охорона громадського здоров'я. Безпека та здоров'я на роботі. Надання медичної допомоги за кордоном.

Поняття соціальної безпеки, Механізми формування соціальної безпеки.

Соціальний капітал, його формування в країнах ЄС. Європейський центр трудових відносин, Європейська трудова рада.

Тема 6. Ринок праці в Європі: основні проблеми, тенденції та перспективи працевлаштування.

Загальний ринок праці та вільне переміщення трудових ресурсів. Соціальний захист працівників - мігрантів.

Свобода підприємницької діяльності. Спільна європейська політика і стратегія зайнятості в ЄС.

Діяльність Європейського соціального фонду та інших фондів для вирішення соціальних проблем.

Тема 7. Європейська політика в галузі освіти, професійної підготовки.

Формування ЕНЕА. Пріоритети ЄС у сфері політики в галузі освіти. Болонський процес і формування ЕНЕА.

Мобільність у сфері освіти та професійної підготовки. Визнання дипломів: додаток до диплому і його функції.

Європейські освітні програми. Безперервне навчання (LLL) в якості пріоритету у сфері освіти.

Розвиток академічної мобільності ЄС - Україна.

Тема 8. Європейська молодіжна політика.

Європейська соціальна модель і захист прав молоді в ЄС. Пріоритети молодіжної політики в ЄС: забезпечення прав людини та розвитку демократії; міжкультурний діалог та соціально-культурне розмаїття; соціальна інтеграція молодих людей.

Стратегія молодіжної політики ЄС «Молодь - Інвестування та надання можливостей» та молодіжних програм ЄС.

Тема 9. Гендерна політика в Європі.

Проблема гендерної рівності. Європейські інструкції з принципів гендерної рівності в оплаті, працевлаштуванні, професійній підготовці та кар'єрі.

Практика держав Європейського Союзу в забезпеченні гендерної рівності.

Законодавство щодо гендерної рівності в ЄС та механізми його реалізації. Комплексний підхід до гендерної рівності (gender mainstreaming). Роль держави у забезпеченні гендерної рівності (на прикладі окремих країн ЄС).

2.ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІ

2.1.Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин			
	Всього	Лекції	практ.	СР
Тема 1. Інституційно-політична система ЄС. Особливості європейської соціальної та гуманітарної інтеграції.	11	1		8
Тема 2. Гуманітарний розвиток та гуманітарна політика в країнах ЄС.	12		2	6
Тема 3. Основні напрями європейської соціальної політики та соціального прогресу.	11	1		8
Тема 4. Соціальний захист в ЄС.	12		2	6
Тема 5. Соціальна безпека й якість життя людини в ЄС.	9	1		8
Тема 6. Ринок праці в Європі: основні проблеми, тенденції та перспективи працевлаштування	9	1		8
Тема 7. Європейська політика в галузі освіти, професійної підготовки	9	1		8
Тема 8. Європейська молодіжна політика	9	1		8
Тема 9. Гендерна політика в Європі.	8			8
Разом	90	6	4	80

2.2.Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

№	Назва теми	Обсяг навчальних занять	
		лекція	сам. робота
1	Тема 1. Інституційно-політична система ЄС. Особливості європейської соціальної та гуманітарної інтеграції.	1	8
2	Тема 3. Основні напрями європейської соціальної політики та соціального прогресу	1	8
3	Тема 5. Соціальна безпека й якість життя людини в ЄС.	1	8
4	Тема 6. Ринок праці в Європі: основні проблеми, тенденції та перспективи працевлаштування	1	8
5	Тема 7. Європейська політика в галузі освіти, професійної підготовки	1	8
6	Тема 8. Європейська молодіжна політика	1	8
	Разом	6	48

2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг

№	Назва теми	Обсяг навчального навантаження	
		практ	СР
1	Тема 2. Гуманітарний розвиток та гуманітарна політика в країнах ЄС. 1. Європейські цінності як основа гуманітарного розвитку в ЄС. 2. Владні установи, 3. 4. що опікуються гуманітарною політикою в ЄС. 5. Європейські гуманітарні програми та ініціативи. 6. Основні напрями та особливості здійснення гуманітарної політики в країнах ЄС.	2	6
2	Тема 4. Соціальний захист в ЄС. 1. Демографічна ситуація і соціальна структура населення в ЄС. 2. Соціальне страхування та соціальна допомога в ЄС. 3. Пенсійний захист в ЄС: поточна ситуація і перспективи розвитку. 4. Основні форми державної підтримки бідних громадян в країнах ЄС. 5. Підтримка сімей з дітьми в ЄС	2	6
	Разом	4	12

2.4. Самостійна (індивідуальна) робота слухача, її зміст та обсяг

№	Зміст самостійної роботи слухача	Обсяг СР (годин)
---	----------------------------------	------------------

1.	Опрацювання лекційного матеріалу	48
2.	Підготовка до практичних занять	12
3.	Виконання індивідуальної залікової роботи	15
4.	Підготовка до заліку	5
Усього за навчальною дисципліною		80

2.5. Індивідуальна залікова робота

Індивідуальна залікова робота для проміжного контролю знань виконують слухачі магістратури спеціальності «Публічне управління та адміністрування» відповідно до навчального плану, затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь слухачів при виконанні науково-дослідної роботи.

Метою виконання індивідуальної роботи є закріплення і систематизація отриманих знань у процесі самостійної підготовки у міжсесійний період.

Слухач магістратури повинен:

- прослухати курс лекцій, вивчити теоретичний матеріал;
- ознайомитись з нормативно-правовою базою, науково-монографічною літературою, підручниками, посібниками, вивчити практику організації діяльності публічних службовців;
- виконати в міжсесійний період отримане індивідуальну залікову роботу, подати його у встановлений термін для перевірки і захистити у викладача на консультації.

Індивідуальна залікова робота для проміжного контролю знань містить теоретичні питання, які включають всі теми відповідно до розробленої програми дисципліни. Варіанти теоретичних завдань задаються викладачем.

Для висвітлення теоретичних завдань слухачі магістратури повинні використовувати законодавчі акти, науково-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, публікації статистики, аналітичну інформацію органів управління.

Індивідуальна залікова робота є складовою дисципліни «Методологія вироблення та прийняття управлінських рішень».

Час, потрібний для виконання індивідуальної роботи, складає 15 годин самостійної роботи. Виконання, оформлення та захист індивідуальної залікової роботи здійснюється слухачем відповідно до методичних рекомендацій.

Основні вимоги: критичний та креативний аналіз проблеми, для якого необхідним є порівняння існуючих щодо проблеми точок зору та обґрунтування власної позиції.

Орієнтовні теми індивідуальної залікової роботи

1.Інтеграція України до ЄС: основні етапи. Угода про асоціацію між Україною та ЄС.

2. Європейські цінності як основа гуманітарного розвитку в ЄС.
3. Основні напрями та особливості здійснення гуманітарної політики в країнах ЄС.
4. Інструменти європейської соціальної політики. Фінансові субсидії і метод відкритої координації.
5. Соціальна відповідальність бізнесу в ЄС.
6. Роль соціального партнерства в соціально-політичній системі європейських країн.
7. Соціальне страхування та соціальна допомога в ЄС.
8. Пенсійний захист в ЄС: поточна ситуація і перспективи розвитку.
9. Основні форми державної підтримки бідних громадян в країнах ЄС.
10. Підтримка сімей з дітьми в країнах ЄС.
11. Сучасна європейська політика запобігання соціального виключення в ЄС.
12. Якість життя людини, її основні критерії в країнах ЄС.
13. Основні напрямки євроінтеграції у сфері безпеки і охорони здоров'я.
14. Загальний ринок праці та вільне переміщення трудових ресурсів в ЄС.
15. Соціальний захист працівників – мігрантів в ЄС.
16. Свобода підприємницької діяльності в ЄС.
17. Діяльність Європейського соціального фонду та інших фондів для вирішення соціальних проблем.
18. Пріоритети ЄС у сфері політики в галузі освіти. Болонський процес і формування ЕНЕА.
19. Європейська соціальна модель і захист прав молоді в ЄС.
20. Гендерна політика в країнах ЄС

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (вправи; практичні завдання).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;

- навчальної дискусії.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

3.2 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вітте Л. Європейська соціальна модель і соціальна згуртованість: яку роль відіграє ЄС? / Л. Вітте. – К.: Заповіт, 2006. – 167 с.
2. Грицяк І.А. Право та інституції Європейського Союзу: навчальний посібник / І.А. Грицяк. – 2-ге вид., доп. – К.: К. І.С., 2006. – 300 с.
3. Діденко Н.Г. Державне управління і соціальне партнерство: актуальні проблеми теорії і практики: монографія / Н.Г. Діденко. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2007. – 404 с.
4. Европейская социальная хартия. 18.10.1961: Справочник: пер. с франц. – М.: Междунар. отношения, 2000. – 264 с.
5. Європейський Союз: словник-довідник / ред.-упоряд. М. Марченко. – К.: К.І.С., 2005. – 142 с.
6. Использование европейского опыта для повышения эффективности социальной политики в Украине. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://experts.in.ua>
7. Копійка В.В. Європейський Союз: Досвід розширення і Україна / В.В. Копійка. – К.: Юрид. думка, 2005. – 48 с.
8. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: навчальний посібник / М.В. Кордон. – К.: Центр навч. літ., 2008. – 172 с.
9. Молодь та Європа: методичний посібник / Дослід. група «Молодь і Європа»; Центр приклад. політ. дослідж.; Ін-т політ. наук ім. братів Шоль; Мюнхен. ун-т ім. Л. Максиміліана. – Мюнхен: Вид-во Мюнхен. ун-ту ім. Л. Максиміліана, 2005. – 96 с.
10. Ніколас Мусіс. Усе про спільноти Європейського Союзу / пер. з англ. – К.: К.І.С., 2005. – 466 с.
11. Політика європейської інтеграції: навчальний посібник / за ред. проф. В.Г. Воронкової. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 512 с.
12. Тодоров І.Я. Україна на шляху до європейської та євроатлантичної спільноти: монографія / І.Я. Тодоров. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 268 с.
13. The European Union after the Treaty of Lisbon[^] Visions of leading policy-makers, academics and journalists. – Luxemburg Publication Office of the European Union, 2011. – 319 p.
14. Markus Jachtenbucht, Beate Kohler-Koch (Hrsg.) Europnache Integration 2, Auffage/2003. Leske +Budrich., Optaden/Falkner, erda.1998: EU Social policy (Policy) in 1990: Towards a Corporalist Policy Community, London.

1. Європейська соціальна політика і моделі соціального партнерства: навчально-методичний посібник// Н.Г.Діденко, І.Я.Тодоров, О.Р.Чугріна, О.К.Міхеєва; за заг. ред.. Н.Г.Діденко.- Донецьк: ДонДУУ, 2011.-219 с.

2. ЄС у кишені. Довідник з європейської інтеграції України. - К.: Представництво Фонду Конрада Аденауера, 2011.-74 с.

3. Соціальна політика і соціальне партнерство в ЄС: довідник / Н.Г.Діденко, І.Я.Тодоров, О.Р.Чугріна, О.К.Міхеєва / за заг. ред.. Н.Г.Діденко-Донецьк: ДонДУУ, 2012.- 250 с.

Інтернет ресурси:

1. Верховна Рада України. – <http://www.rada.gov.ua/>.
2. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua/>.
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Європейська комісія (European Commission). – <http://ec.europa.eu/>.
5. Європейський парламент (European Parliament). – <http://www.europarl.europa.eu/>.
6. Європейський Союз (European Union). – <http://europa.eu/>.
7. Організація Північноатлантичного договору – НАТО (North Atlantic Treaty Organization – NATO). – <http://www.nato.int/cps/uk/natohq/index.htm>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів

Оцінювання окремих видів виконаної слухачем навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мак кількість Балів
Виконання та захист індивідуальної залікової роботи	25
Участь в роботі під час практичних занять (відповіді на питання, участь в обговоренні, експрес- опитування (з урахуванням виконання завдань, отриманих під час настановної сесії) (10 балів*2)	35
<i>Для допуску до заліку необхідно набрати 60 балів</i>	
<i>Залік</i>	
<i>Всього 100 балів</i>	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються слухачу, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи
в балах оцінкам за національною шкалою

--	--

Рейтингова оцінка в балах			Оцінка за національною шкалою
Виконання та захист індивідуальної залікової роботи	Участь в роботі під час практичних занять	Залік (тестування)	
20-25	9-10	35-40	Відмінно
15-20	6-8	30-35	Добре
12-15	5-6	25-30	Задовільно
менше 12	менше 5	менше 20	Незадовільно

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих слухачем за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою.

4.5. Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 4.5).

Таблиця 4.5.

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34 1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за

національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки слухача.

4.7. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки слухача, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.8. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.